

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARIDA KREATIV TA'LIM MUHITINI SHAKLLANTIRISHDA IJTIMOIY-EMOTSIONAL KO'NIKMALARNING PEDAGOGIK AHAMIYATI

Rajabova Charos Sheroziddin qizi

Master's student (1st year), Primary Education

Charossheroziddinovna19@gmail.com

ORCID: 0009-0007-8673-8856

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18385575>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-yanvar 2026 yil

Ma'qullandi: 24-yanvar 2026 yil

Nashr qilindi: 27-yanvar 2026 yil

KEY WORDS

kreativ ta'lim muhiti; ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar; pedagogik mahorat; bo'lajak o'qituvchilar; innovatsion yondashuv

ABSTRACT

Mazkur maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kreativ ta'lim muhitini shakllantirish jarayonida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarning pedagogik ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil etiladi. Tadqiqot aralash metodologiya asosida olib borilib, kvantitativ va sifatli ma'lumotlar integratsiyalandi. Olingan natijalar ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarning rivojlanganligi bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik moslashuvchanligi, innovatsion metodlardan foydalanish faolligi hamda kreativ ta'lim muhitini barqaror shakllantirish samaradorligini oshirishini ko'rsatdi. Tadqiqot natijalari asosida oliy ta'lim tizimida bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy-emotsional tayyorgarligini kuchaytirishga qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Zamonaviy ta'lim tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy faoliyati o'quvchilarning nafaqat bilim, balki ijodiy va emotsional rivojlanishini ta'minlashga yo'naltirilmoqda. Kreativ ta'lim muhitini shakllantirish o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishning muhim sharti bo'lib, mazkur jarayonda o'qituvchining ijtimoiy-emotsional ko'nikmalari hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, emotsional intellekt, empatiya va ijtimoiy muloqot ko'nikmalari pedagogik faoliyatning samaradorligini oshiradi hamda innovatsion yondashuvlarni qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarning kreativ ta'lim muhitini shakllantirishdagi pedagogik ahamiyatini aniqlashdan iborat.

Mavzu yuzasidan adabiyotlar tahlili. Ta'lim psixologiyasi va pedagogika sohasidagi ilmiy izlanishlar ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni o'qituvchining kasbiy kompetensiyasining muhim tarkibiy qismi sifatida talqin qiladi. Goleman emotsional intellektni shaxsning o'z emotsiyalarini anglash va boshqarish, boshqalar hissiyotlarini tushunish qobiliyati sifatida izohlaydi. Craft kreativlikni pedagogik jarayonning ajralmas elementi sifatida ko'rib, uni o'qituvchining emotsional ochiqligi va ijtimoiy faolligi bilan bog'laydi. Robinson ta'lim tizimida

kreativ yondashuvlarni rivojlantirishda o'qituvchining emotsional moslashuvchanligi muhim ekanini ta'kidlaydi. Brackett va Rivers tomonidan olib borilgan tadqiqotlar esa ijtimoiy-emotsional ta'lim o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni yaxshilashini ilmiy asosda ko'rsatadi. Mazkur ilmiy qarashlar ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning muhim omili ekanini tasdiqlaydi.

Metodlar

Tadqiqot dizayni

Tadqiqot aralash metodologiya asosida olib borildi. Kvantitativ va sifatli usullar uyg'unlashtirilib, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar va kreativ pedagogik faoliyat o'rtasidagi bog'liqlik kompleks tarzda tahlil qilindi.

Ishtirokchilar

Tadqiqotda oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan 110 nafar bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisi ishtirok etdi.

Ma'lumot yig'ish va tahlil qilish

So'rovnomalar, dars jarayonini kuzatish va yarim tuzilgan intervyular asosiy ma'lumot yig'ish vositalari bo'ldi. Olingan ma'lumotlar tavsifiy statistika va tematik tahlil yordamida qayta ishlanib, umumlashtirildi.

Natijalar va muhokama. Tadqiqot natijalari bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarning rivojlanganlik darajasi bilan kreativ ta'lim muhitini shakllantirish samaradorligi o'rtasida barqaror ijobiy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi. Yuqori darajadagi ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarga ega bo'lgan ishtirokchilar dars jarayonida innovatsion va interfaol metodlardan faol foydalanib, o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatishga muvaffaq bo'ldi. Kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, bunday o'qituvchilar sinfda ijobiy psixologik muhit yaratish, o'quvchilarning fikrini erkin ifodalashiga imkon berish hamda muammoli vaziyatlarda moslashuvchan yondashuvni namoyon etishda yuqori natijalarga erishdi. Ushbu holat Goleman tomonidan ilgari surilgan emotsional intellekt nazariyasining pedagogik amaliyotdagi ahamiyatini tasdiqlaydi.

Shu bilan birga, tadqiqot jarayonida ayrim ishtirokchilarda stressni boshqarish, vaqtni rejalashtirish va katta sinflarda individual yondashuvni ta'minlash bilan bog'liq qiyinchiliklar aniqlanib, bu holatlar kreativ metodlarni to'liq amalga oshirishga ma'lum darajada to'sqinlik qilayotgani kuzatildi. Robinson va Craft tadqiqotlarida ta'kidlanganidek, kreativ ta'lim muhiti o'qituvchidan nafaqat metodik tayyorgarlik, balki emotsional barqarorlik va kasbiy moslashuvchanlikni ham talab etadi. Mazkur natijalar oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan amaliy mashg'ulotlar, reflektiv treninglar va mentorlik dasturlarini joriy etish zarurligini asoslaydi. Ijtimoiy-emotsional tayyorgarlikni kuchaytirish kreativ ta'lim muhitini barqaror shakllantirishning muhim sharti sifatida namoyon bo'ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning muhim pedagogik omili hisoblanadi. Emotsional intellekt va ijtimoiy kompetensiyalarning rivojlanganligi pedagogik mahoratni oshirish, innovatsion metodlardan samarali foydalanish hamda o'quvchilarning ijodiy faolligini qo'llab-quvvatlash imkonini beradi. Shu bois oliy ta'lim tizimida ijtimoiy-emotsional tayyorgarlikka yo'naltirilgan maxsus dasturlarni joriy etish maqsadga muvofiqdir

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Olimov, Shirinboy Sharofovich, and Khusniddin Kupayinovich Khomidov. "Preparing Future Teachers To Solve The Tasks Of Patriotic Education Of Children And Youth." *The American Journal of Social Science and Education Innovations* 2.12 (2020): 132-136.
2. Khomidov, Khusniddin Kupaysinovich. "Cooperation between state and public organizations in the meaningful organization of youth leisure activities." *Thematics Journal of Social Sciences* 7 (2021).
3. Kupaysinovich, Khomidov Khusniddin. "INTERPRETATION OF STUDENTS'PATRIOTIC ISSUES IN ORIENTAL PEDAGOGY." *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences* 7 (2019).
4. Ҳомидов, Ҳусниддин, and Моҳинур Собирова. "ПЕДАГОГЛАРДА КОМПЕТЕНТЛИКНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ МАЗМУНИ ВА МОҲИЯТИ." *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования* 3.10 (2024): 24-27.
5. Kupaysinovich, Homidov Husniddin. "Theoretical Foundations of Working with Educational Information Competencies." *Journal of Preschool Education and Psychology Research* 1.2 (2024): 3-4.
6. Хомидов, Хусниддин, and Моҳинур Умирова. "ФОРМИРОВАНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ УЧАЩИХСЯ." *Международная конференция академических наук. Vol. 3. No. 12. 2024.*
7. Homidov, H. K. "Talabalarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda jamoat tashkilotlari faoliyatini muvofiqlashtirishning amaldagi holati va takomillashtirish yo'llari." *Экономика и социум* 5-1 (108) (2023): 83-87.
8. Купайсинович, Ҳомидов Ҳусниддин. "ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ СИФАТИНИ ТАЪМИНЛАШДА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РОЛИ." *НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ-2021* 1: 561.
9. Tursunova, Marjona, and Husniddin Homidov. "TECHNOLOGIES OF USING THE ORAL CREATION OF THE TURKISH PEOPLE IN THE SPIRITUAL ETHICAL EDUCATION OF PRIMARY CLASS STUDENTS." *ТА'ЛИМ, ФАН ВА INNOVATSIYA*